

meina eg eisini, at danir hava eina skyldu til at hjálpa okkum, tí vit eru ein partur av ríkinum. Hetta verður tó ikki sagt fyri at geva dønum skyldina fyri støðuna.

Ikki sama møguleika sum aðrir

Men ein kann venda tí við og siga, at nettup tí, at Føroyar ikki eru ein suverrenur statur, so hava vit ikki sama møguleika sum aðrir. Eitt nú í sambandi við at devaluera krónuna ella at farið beinleiðis til IMF og fingið eina skilgáða lánskipanuttan tó at sett nakað politiskt upp á spæl afturfyri. Hetta var so helst eisini tað danir royndu í oktober í tí fyrru avtaluni, har størri virðing varð víst tí politiska sjálfstýrinum hjá føroyingum.

Men nú teir skulu koma afturum aftur, so mugu teir út at rættvísagera hetta mótvægis sínum veljarum og fólkatingslimum og noyðast tí at seta harðari treytir við.

Jógvan Mørkøre heldur, at nettup tí, at føroyingar ikki hava so nógvur møguleikar at velja millum, hava danir skyldu til at taka lut í eini endurreisingarætlan.

–Vit mugu tosa um, hvussu vit koma burtur úr hesum og hvussu vit gjalda okkara skuld.

Men tað krevur so, at tey, sum hava pengarnar, verða við til at bera byrðarnar.

Tíknir av ræði

Jógvan Mørkøre er ikki so kløkkur av, at danir við fyrru bjargingini kravdu, at vit skuldu hava javnvág á okkara figgjarlóg. Hetta er eitt krav, sum IMF eisini setir. Men hann heldur tað vera rætttiliga fantastiskt, at danir í seinna umfarinum dittaðu sær at tosa um valskipanina og lóggávu, sum hevur verið sermál. Tá vildi heimastýrið verið sera nógv skert.

–Vit hava einki militær í Føroyum, men tað, sum danir hava gjørt í samband við hesa seinna avtaluna, kann samanberast við tað, sum hendir aðrastaðni, har militærið tekur ræðið.

Okkara politiska skipan hevur í veruleikanum mist sín legitimitet móti umheiminum og kanska eisini móti hægri donskum myndugleikum.

Trupulleikin hjá øllum demokratium er at legitimera avgeðirnar, men tað hevur so ikki eydnast okkara politikarum hvørki mótvægis dønum og ney-

an heldur tí føroyska veljaranum.

Rávørurkreppa!

–Men nú avtalan við danir er samtykt, hvat so!

Jógvan Mørkøre heldur, at tað týðningarmesta er nú, at landsstýrið ásannar, at tað má fara fram ein fullkomin umstrukturering av øllum samfelagum bæði búskaparliga og politiskt.

Og so mugu vit gevast við at tosa um, at veruligi trupulleikin er, at vit hava

ið fer fyri bakka, sum tað eisini er komið væl til sjóndar í treytunum í hesi seinni avtaluni, tá er støðan sera álvarslig.

Jógvan Mørkøre heldur, at vit við oktoberavtaluni við danir hóast alt høvdu møguleikan at fóta okkum og sjálvir stinga út í kortið, hvussu tann búskaparliga og politiska saneringin skuldi fara fram. Men tað, sum er hent við hesi seinna avtaluni við danir, er, at aðrir nú skulu til at gera tað fyri okkum.

–Og eg vil fegin endurtaka: hetta er ein sera ál-

ásannandi, at allir hava spælt fallitt. Og sum samstundis royndi at gera tað liviligt hjá tí næsta ættarliðnum av politikarum, sum koma til um tvey ár.

Tað inniber m.a. at broyta stýrisskipanarlóg og valskipanir.

Sum støðan er í dag hevði ein breið samgonga avgjört verið tann besta loysnin.

–Eg haldi heldur ikki, leggur Jógvan Mørkøre aftrat, at tað er so óvanligt at skipa breiðar samgongur, tá eitt land er farið í plukkisk.

Tað strukturellum broytingum, sum krevja meira enn 17 mans aftanfyrir seg.

Jógvan Mørkøre heldur tó, at tað hevur ómetaliga stóran týðning, at allir politikarar, sum hava staðið aftanfyrir tær mongu seinastu samgongurnar, taka seg til næsta val. Tað er ein fortreyt fyri at kunna byggja flokkarnar og álitid á teir uppáftur, fáa eitt nýtt ættarlið til og fáa fólk at hugsa politiskt um framtíðina og ikki blíva verandi í sjabbinum um, hvør hevði skyldina av hesum og hasum.

sum krevur stóra ábyrgd av komandi politikarum í hesum landi. Og tað er umstinging av blokkinum. Sjálvur heldur hann, at tað hevur sera stóran týðning, at vit sjálvi koma at umsita allan blokkstuðulin.

Hetta fer at fáa stóran týðning fyri at fáa nakað av tí, ið líkist eini suverrenari búskaparligari skipan.

–Tað er nevniliga ikki rætt at gera fløgur í einum landi uttan eisini at verða noyðdur at hugsa um, at endarnar skulu røkka saman so ella so. Tað er tí ikki rætt at gera umrøddu flögur út frá tí sannroynd, at vit fáa so og so nógvur pengar úr einum øðrum landi.

Aðrir ruddaup!

–Mong siga, at tað er í tøkum tíma, at vit nú lata a d r a r t a k a landspolitiskar avgerðir, tí vit eru ikki menn fyri tí sjálvir orsakað av lokalpolitikkinum!

–Tað er tað, sum eg haldi er so hugstoytt. Hetta at onnur nú skulu koma og rudda upp fyri okkum. Tað kann ongantíð verða rætt, at aðrir skulu loysa okkara viðurskifti. Júst tí er tað so umráðandi at fáa eitt nýtt ættarlið av politikarum, sum ásanna hetta.

Men eg haldi ikki, at vit kunnu siga danir ringar fyri tað. Vit kunnu so kanska bara fegnast um, at tað loksins varð gjørt. Men tað hevur so afturfyrir latið okkara politisku skipan fullkomna nakna.

Høgra og vinstra

Jógvan Mørkøre heldur, at ein av orsökunum til støðuna í Føroyum vera tað skeiva og manglandi politiska orðaskiftið.

–Vit hava í mong ár havt eitt orðaskifti millum høgra og vinstra.

Høgrasídan legði stóran dent á at hava herstöðir í Føroyum, at vit máttu vera við í Nato fyri at verja okkum móti russum. Vit máttu verja okkara fría samfelag við marknaðarrefnum og privatum ognum. Vandin fyri at tað skuldi fara fyri bakka varð sagdur at koma eystanifrá.

Tá nú alt fór fyri bakka, tá kom tað vestanifrá.

Eg haldi hetta visir okkum, hvat tað er fyri eitt politiskt orðaskifti vit hava havt. Vit hava tosað í nøkrum heimsmyndum. Fyrirmyndin hjá teimum á vinstravonginum hevur verið demokratisk flokkurinn í USA og sosialdemokratiska rørslan og Labour í Norðurlondum og Europa annars.

Høgravongurin hevur

eina rávørurkreppu. Vit mugu ásanna, at tað er ein strukturell kreppa búskaparliga og sum eisini hevur røtur í politisku skipanini. Fyrr enn tann ásannanin er komin í lag kann ein ikki stinga út í kortið.

–Meinar tú tá, at tann ásannanin framvegis manglar?

–Trupulleikin hjá okkum er tann, at danir meina, at hon er ikki komin enn. Tær høvdu treytir teir leggja við teimum 350 mill. kunnu skiljast soleiðis, sum at danir nú eru farnir at kveistra lögtingið til viks og istaðin reka politisk fyrir lögtingið, soleiðis at tað sleppur ikki til at gera ta búskaparliga og politisku sanering, sum tað annars átti at gjørt vegna Føroya fólk. Og hetta er ein sera álvarslig støða at vera komin í haldi.

Tá tað politiska trúvrið-

varslig støða hjá eini demokratiskari skipan. Vit spældu fallit búskaparliga í oktober og politiskt í februar. Tað er fullkomið.

Breið samgonga

Jógvan Mørkøre er ikki samdur við teimum, sum siga, at landsstýrið og tingið eiga at leggja frá sær nú ella áðrenn valskedið er úti.

Tað vildi verið ábygdarlest sigur hann. Tað átti so heldur at verið ein breið semja, sum segði, at allir politikararnir taka seg aftur til eitt komandi val og tá lata nýggjar sleppa frammat.

Samfelagsfrøðingurin Jógvan Mørkøre heldur, at tað frægasta, sum kundi hent nú, var, at skipað varð ein slið breið samgonga við øllum flokkum, sum so royndi at fóta sær

kenna vit frá tíðini eftir kríggið, har tað nógvastaðni vórðu skipaðar breiðar samgongur nettup við tí fyri eygað at fáa børt um syndarligu støðuna.

Eingin flokkur við kreppupolitikki

Hann ásannar annars, at tað í dag tíanverri ikki finst nakar flokkur í Føroyum, sum hevur ein kreppupolitikk, ið tekur um strukturtrupulleikar.

–Eingin flokkur er farin til val uppá, at vit skulu loysa trupulleikarnar frá botni av.

Tað frægasta ein slið breið samgonga kann gera er at umsita avtaluna við danir so smidliga sum gjørligt.

Samstundis má ein roynd at skapa nakra reglur fyri nøkrum politiskum

–Eg stúri annars fyri, hvussu veljarnir fara at reagera framyvir, nú tá alt trúvirði er fokið. Tað apatíð og tað stygnið fólk fáa fyri politikarum og politikarum í okkara støðu er ótrúliga vandamikið fyri eina politiska og demokratiska skipan.

So talan er líka nógv at kenna eina ábyrgd mótvægis tí politisku skipanini sum móti sínum egna politiska flokki leggur samfelagsfrøðingurin afturat.

Tað skal eitt skotbrá til umrøddu broyting, og tí er skeivt at taka eitt val nú. Skal tað latast upp fyri einum nýggjum politikki, so mugu vit fyrst fáa eitt veruligt orðaskifti í teimum politiskum flokkunum.

Blokkurin!

Jógvan Mørkøre nemur síðani við ein spurning,